

Luxemburg, lokakuu 2025

EU:n talousarviota koskeva vuosikertomus: Kymmenen usein kysyttyä kysymystä

-
1. [Mikä on Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tehtävä EU:n tilinpäätöksen osalta?](#)
 2. [Mitkä ovat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen johtopäätökset vuoden 2024 tilinpäätöksestä?](#)
 3. [Mitä merkitsee, että lausunto on puhdas, varauman sisältävä tai kielteinen?](#)
 4. [Mikä on olennainen virhetaso?](#)
 5. [Mitä arvioidulla virhetasolla tarkoitetaan?](#)
 6. [Tarkoittaako virhetaso sitä, että EU:n varoista on tuhlatu 3,6 prosenttia?](#)
 7. [Jos virheitä havaitaan, merkitseekö se, että kyseessä on petos?](#)
 8. [Mitä laajalle ulottuvalla virhetasolla tarkoitetaan?](#)
 9. [Minkälainen tilanne on velan ja talousarvioon kohdistuvan riskin osalta?](#)
 10. [Miksi Euroopan tilintarkastustuomioistuin on huolissaan kasvavasta taakasta, joka aiheutuu lainanottoon liittyvistä velvoitteista?](#)
-

1. Mikä on Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tehtävä EU:n tilinpäätöksen osalta?

Tilintarkastustuomioistuin **tarkastaa** vuosittain **EU:n konsolidoidun tilinpäätöksen ja antaa lausunnon** kolmesta aiheesta:

- ovatko tilit luotettavat
- onko EU:n tulot saatu ja
- onko maksut suoritettu sääntöjen mukaisesti.

Nämä tarkastukset muodostavat perustan **tarkastuslausumalle**, joka tilintarkastustuomioistuimen on annettava Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan mukaisesti.

Vuonna 2024 EU:n menojen kokonaismäärä oli **191,1 miljardia** euroa. Kun otetaan huomioon elpymis- ja palautumistukivälineeseen kohdennetuista varoista rahoitetut menot (**55,9 miljardia euroa**), EU:n maksamien menojen kokonaismäärä oli **247,0 miljardia euroa**.

2. Mitkä ovat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen johtopäätökset vuoden 2024 tilinpäätöksestä?

Tilintarkastustuomioistuin on vahvistanut, että tilit ovat **luotettavat**. Tarkastajat ovat siis antaneet ns. puhtaan lausunnon, kuten jokaiselta varainhoitovuodelta vuodesta 2007 alkaen. Tilintarkastustuomioistuimen johtopäätös oli, että vuoden 2024 tilit antoivat kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot EU:n taloudellisesta asemasta, toimien tuloksista kuluneelta vuodelta sekä rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista.

Tilintarkastustuomioistuin totesi, että tulojen virhetaso ei ollut olennainen.

Tilintarkastustuomioistuin antaa kaksi erillistä lausuntoa menoista: toinen lausunto koskee EU:n talousarviota ja toinen elpymis- ja palautumistukivälinettä, joka muodostaa keskeisen osan koronapandemiasta toipumiseen osoitetusta Next Generation EU -elpymispaketista (NGEU).

EU:n talousarviomenojen arvioitu virhetaso oli 3,6 prosenttia. Virheitä on siis vähemmän kuin kahtena aiempana vuotena, jolloin virhetaso oli 5,6 prosenttia (2023) ja 4,2 prosenttia (2022).

Vuoden 2024 arvioitu virhetaso ylittää silti edelleen kahden prosentin olennaisuusrajan.

Vuoden 2024 virhetaso on tänäkin vuonna **laajalle ulottuva**. Tilintarkastustuomioistuin antoi näin ollen **kielteisen lausunnon** kuudetta vuotta peräkkäin.

Elpymis- ja palautumistukivälinettä käytetään tavalla, joka poikkeaa olennaisesti EU:n talousarvion menoista. EU:n talousarviomenojen edunsaajille maksetaan tiettyjen toimien toteuttamisesta tai korvataan aiheutuneita kuluja. Sen sijaan elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä jäsenvaltioille maksetaan ennalta määriteltujen välitavoitteiden tai tavoitteiden tyydyttävästä saavuttamisesta. Tilintarkastustuomioistuin antaa siksi **erillisen lausunnon elpymis- ja palautumistukivälineen menoista** ja käsittelee sitä vuosikertomuksessa erillisessä luvussa. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että tarkastetuista 395 välitavoitteesta ja tavoitteesta 12:ssa ilmeni sääntöjenmukaisuutta koskevia ongelmia, joilla oli taloudellista vaikutusta. Lisäksi kuusi maksua, jotka suoritettiin kuudelle eri jäsenvaltiolle, olivat virheellisiä. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi jäsenvaltioiden raportointi- ja valvontajärjestelmissä edelleen puutteita, jotka vaarantavat EU:n taloudellisten etujen suojaamisen. Tästä syystä tilintarkastustuomioistuin antoi **varauman sisältävän lausunnon**.

3. Mitä merkitsee, että lausunto on puhdas, varauman sisältävä tai kielteinen?

- **Puhdas** tarkastuslausunto tarkoittaa, että tilinpäätöksen luvut antavat oikean ja riittävän kuvan ja ovat tilinpäätösraportointia ja varainhoitoa koskevien sääntöjen mukaisia. Tilien perustana olevat toimet ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja sääntöjenmukaiset.
- **Varauman sisältävä** lausunto tarkoittaa, että tarkastajat eivät voi antaa puhdasta lausuntoa, mutta havaitut ongelmat koskevat vain tiettyjä osa-alueita.
- **Kielteinen lausunto** tarkoittaa, että ongelmat ovat laajalle levinneitä.

4. Mikä on olennainen virhetaso?

Tällä tarkastusalan termillä tarkoitetaan **virhetasoa, jonka ylittämisen jälkeen virheillä katsotaan olevan merkittävä vaikutus**. Virhetaso on olennainen, kun se todennäköisesti vaikuttaa tarkastuskertomuksen kohderyhmänä olevien käyttäjien päätöksentekoon. Sekä tilintarkastustuomioistuimien että Euroopan komission soveltavat olennaisuuden määrittämiseen **kahden prosentin raja-arvoa**.

5. Mitä arvioidulla virhetasolla tarkoitetaan?

Virhetaso (3,6 prosenttia) on arvio **määrästä, jota ei olisi pitänyt maksaa** EU:n talousarviosta, koska varat oli tilintarkastustuomioistuimen näkemyksen mukaan käytetty joko EU:n sääntöjen tai jäsenvaltioiden sääntöjen vastaisesti.

Tyypillisesti virheissä on kyse maksuista sellaisille edunsaajille tai hankkeille, jotka eivät ole oikeutettuja tukeen, taikka sellaisista palvelu- tai tavarahankinnoista tai investoinneista, joiden yhteydessä julkisia hankintoja koskevia sääntöjä ei ole sovellettu oikein.

6. Tarkoittaako virhetaso sitä, että EU:n varoista on tuhlatu 3,6 prosenttia?

Ei. Tämä olisi virheellinen toteamus, sillä ”virheen” ja ”tuhlaamisen” välillä on merkittävä ero. EU:n talousarviomenojen tarkastuksessa tilintarkastustuomioistuimien selvittää, onko EU:n varat käytetty sääntöjen mukaisesti, onko veloitetut kulut laskettu oikein ja täyttyvätkö tukikelpoisuusehdot. Jos jokin näistä vaatimuksista ei täyty, tilintarkastustuomioistuimen mukaan kyseessä on ”virhe”. Edellä mainittu 3,6 prosentin luku tarkoittaa tätä.

Vaikka näissä virheissä voi olla kyse maksuista hankkeille tai edunsaajille, jotka eivät täytä tukikelpoisuusehtoja, tavoitellut hyödyt saatetaan silti saavuttaa, joten **kyse ei ole tuhlaamisesta**. Esimerkkinä mainittakoon tämän vuoden tarkastuskertomuksessa esiin tuotu tapaus: EU:n rahoitusta myönnettiin Ranskassa biokaasulaitoksen rakentamiseen. Kävi kuitenkin ilmi, että EU:n varojen saaja (yritys) ei toteuttanut markkinakartoitusta (vaikka sitä edellytettiin) ja teki rakennussopimuksen samaan teollisuuskonserniin kuuluvan urakoitsijan kanssa. Vaikka tapauksessa oli selkeästi kyse mahdollisesta eturistiriidasta, joka rikkoo julkisia hankintoja koskevaa kansallista ja EU:n lainsäädäntöä, biokaasulaitos toimitettiin ja on nyt käytössä.

On toki selvää, että menot, jotka ovat laillisia ja sääntöjenmukaisia, saattavat silti olla tuhlausta. Tilintarkastustuomioistuimien on aiemmin raportoinut esimerkiksi tapauksesta, jossa oli rakennettu satamainfrastruktuuri ilman, että ennustetut rahtimäärät olisi otettu asianmukaisesti huomioon.

7. Jos virheitä havaitaan, merkitseekö se, että kyseessä on petos?

Valtaosassa tapauksia tästä ei ole viitteitä. Petoksella tarkoitetaan hyötymistarkoituksessa toteutettua tahallista petollista toimintaa. Vaikka petosten tunnistaminen tavanomaisilla tarkastusmenettelyillä voi olla vaikeaa, tilintarkastustuomioistuimen tarkastusten aikana havaitaan useita petosepäilyjä joka vuosi.

Tilintarkastustuomioistuimien tarkasti vuoden 2024 osalta 812 tapahtumaa ja havaitsi niiden joukossa 19 petosepäilyä. Se ilmoitti nämä tapaukset Euroopan unionin petostentorjuntavirastolle (OLAF), joka tarvittaessa tutkii ne ja ryhtyy jatkotoimiin yhdessä jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa. Näistä tapauksista seitsemän ilmoitettiin myös Euroopan syyttäjävirastolle (EPPO).

8. Mitä laajalle ulottuvalla virhetasolla tarkoitetaan?

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastustulokset varainhoitovuodelta 2024 vahvistavat tilintarkastustuomioistuimen edellisinä vuosina tekemät arviot siitä, että tapa, jolla varoja maksetaan, vaikuttaa virheriskiin. **Virheriski oli olennainen** yli kahdessa kolmasosassa vuonna 2024 tarkastetuista EU:n talousarviomenoista. Siinä missä kaikkien menojen virhetaso on tilintarkastustuomioistuimen arvion mukaan 3,6 prosenttia, se nousee 5,2 prosenttiin tarkastettaessa menoja, joihin sovelletaan monimutkaisia sääntöjä. Koska tämän menotyyppin osuus kokonaismenoista on huomattava, tilintarkastustuomioistuin katsoo, että virhe on laajalle ulottuva – se kattaa koko tarkastetun perusjoukon tai **merkittävän osan** siitä.

Tarkastuksen kohteena olevat osa-alueet, joilla virhetaso on olennainen, koostuvat pääasiassa **EU:n korvaamien** tukikelpoisten toimien tukikelpoisista kuluista. Korvattavia ovat esimerkiksi tutkimushankkeiden kulut (Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous), investoinnit alueelliseen ja maaseudun kehittämiseen (Koheesio, palautumiskyky ja arvot sekä Luonnonvarat ja ympäristö) sekä kehitysyhteistyöhankkeiden kulut (Naapurialueet ja muu maailma).

Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että noin kolmasosassa vuonna 2024 tarkastetuista osa-alueista virhetaso ei ollut olennainen. Niissä on kyse **tukioikeuksiin perustuvista maksuista**, jotka suoritetaan edunsaajille, kun nämä täyttävät tietyt (vähemmän monimutkaiset) ehdot. Tällaisia maksuja ovat esimerkiksi opiskelija- ja tutkimusapurahat (Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous), viljelijöille maksettavat suorat tuet (Luonnonvarat ja ympäristö) sekä EU:n henkilöstön palkat ja eläkkeet (EU:n yleinen hallinto).

9. Minkälainen tilanne on velan ja talousarvioon kohdistuvan riskin osalta?

EU:n velka kasvoi edelleen merkittävästi (31 prosenttia), 601,3 miljardiin euroon vuoden 2024 loppuun mennessä (2023: 458,5 miljardia euroa; 2022: 348,0 miljardia euroa), pääasiassa Next Generation EU -välinettä varten otettujen lainojen vuoksi.

Korkotasojen vaihtelun vuoksi EU:n nykyisen pitkän aikavälin talousarvion (2021–2027) kokonaiskorkomenot saattavat nousta noin 30 miljardiin euroon, mikä on kaksinkertainen määrä Euroopan komission alkuperäiseen 14,9 miljardin euron ennusteeseen verrattuna.

EU:n talousarvioon kohdistuvat riskit (enimmäismäärä, joka on katettava EU:n talousarviosta, mikäli maksuhäiriöitä ilmenee) **kasvoivat edelleen** ja olivat vuoden 2024 lopussa yhteensä 342,0 miljardia euroa (vuonna 2023 määrä oli 298,0 miljardia euroa ja vuonna 2022 puolestaan 248,3 miljardia euroa). Tämä johtui pääasiassa lisälainoista, joita myönnettiin jäsenvaltioille elpymis- ja palautumistukivälineestä ja Ukrainalle makrotaloudellinen rahoitusapu plus -

välineestä. EU:n talousarvioon kohdistuvien riskien ennustetaan kasvavan edelleen tulevana vuosina, jopa 567 miljardiin euroon vuoteen 2027 mennessä.

10. Miksi Euroopan tilintarkastustuomioistuin on huolissaan kasvavasta taakasta, joka aiheutuu lainanottoon liittyvistä velvoitteista?

Komissio on viiden viime vuoden aikana **tukeutunut yhä enemmän pääomamarkkinoihin** rahoittaakseen laajempia ohjelmia, kuten Next Generation EU -välinettä. EU:n jäljellä olevien lainojen määrä saattaa vuoteen 2027 mennessä nousta yli 900 miljardiin euroon. Tämä on lähes kymmenkertaisesti enemmän vuoden 2020 tasoon verrattuna (ennen Next Generation EU -välineen käyttöönottoa).

EU:n lainanoton odotetaan näin ollen kasvavan merkittävästi EU:n nykyisen pitkän aikavälin talousarvion päättymiseen asti vuonna 2027, ja **suurin osa takaisinmaksuista lykkääntyy tuleville vuosille**. EU:n tulevien talousarvioiden kestävyys turvaamiseksi olisi otettava käyttöön asianmukaiset takaisinmaksuaikataulut, jotta EU:n toimien ja ohjelmien taloudelliset resurssit eivät kaventuisi.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus EU:n talousarviosta varainhoitovuodelta 2024 on saatavilla 24:llä EU:n kielellä osoitteessa eca.europa.eu.